

TOSHKENT DAVLAT IQTISODIYOT UNIVERSITETI

"O'ZBEKISTON IQTISODIYOTINI RIVOJLANTIRISHNING ILMIY ASOSLARI VA MUAMMOLAR" ILMIY TADQIQOT MARKAZI

"MOLIYA BOZORINI RIVOJLANTIRISHNING USTUVOR
YO'NALISHLARI, ZAMONAVIY TENDENSIYALARI VA
ISTIQBOLLARI"

mavzusidagi
Respublika ilmiy-amaliy konferensiyasi

MATERIALLAR TO'PLAMI
2022-yil 25-noyabr

Toshkent 2022

"Moliya bozorini rivojlantirishning ustuvor yo'nalishlari, zamonaviy tendensiyalari va istiqbollari". Respublika ilmiy-amaliy konferensiyasi materiallari to'plami. T.: TDIU 2022. 951 b.

Ushbu to'plam "Moliya bozorini rivojlantirishning ustuvor yo'nalishlari, zamonaviy tendensiyalari va istiqbollari" mavzusida bo'lib, unda Yangi O'zbekiston taraqqiyot strategiyasi doirasida respublika moliya bozorining dolzarb muammolari va ularning yechimlari, moliya-bank tizimidagi islohotlar orqali milliy iqtisodiyotni barqaror rivojlantirish masalalari, aholining moliyaviy savodxonligini oshirishning ustuvor yo'nalishlari, fond bozorini rivojlantirish imkoniyatlari kabi mavzularga oid tadqiqot ishlari va ilmiy qarashlari aks ettirilgan materiallarning bayoni keltirilgan.

To'plamga oliy o'quv yurtlarida iqtisodiy muammolar bo'yicha ilmiy izlanishlar olib borayotgan professor-o'qituvchilar, doktorantlar, tadqiqotchilar, vazirlik, qo'mita va turli mulkchilik shaklidagi korxonalar va tashkilotlarning yetakchi mutaxassislari, magistr va talabalarning ilmiy izlanishlari natijalari kiritilgan.

To'plamda keltirilgan materiallarning mazmuni, undagi statistik ma'lumotlar va keltirilgan me'yoriy-huquqiy hujjatlarning haqqoniyligi, tanqidiy fikr-mulohazalar va takliflarga muallifning o'zlari mas'uldirlar.

Mas'ul muharrir: i.f.d., prof. M.B.Kalonov

Tahrir hay'ati:

i.f.n. dots. Sh.X. Sattarov

i.f.d., prof. A.M.Qodirov

i.f.d., prof. A.S. Usmonov

Taqrizchi:

PhD. S.Abrorov

© "O'zbekiston iqtisodiyotini rivojlantirishning ilmiy asoslari va muammolari" ITM, 2022-yil

ишлаб чиқиш билан, туризм хизматларини ривожлантиришга маҳаллий ҳокимият органларининг қизиқишини уйғотди.

Ўзбекистонда ўтган даврларда, туризм хизматларини кўрсатишни ташкил этиш шакллари, турли тарихий даврларда, турлича рекреацион шаклларда намоён бўлган.

Ўзбекистон худудидаги хонликлар давридан 1917 йилдаги Октябрь тўнтарилишигача бўлган даврларда катта ер эгалари бойлар, салқин сўлим қишлоқларда ёз бўйи бутун оиласи билан дам олишган, уларга бой ерида ишловчи чорикорлар хизмат кўрсатишган, куз ва қиш фаслларини улар шаҳардаги уйларида ўтказишган.

Собиқ советлар даврида (1922-1991 й.й.) туризм хизматларини кўрсатишга етарлича эътибор қаратилмади. Шаҳарлар аҳолиси дам олишининг асосий етакчи йўналиши ўзларининг дала ҳовлиларида соғлиқларини тиклаш ва дам олиш бўлган. Турли походларга чиқиш катта ҳажмда бўлмаса ҳам, ўз ўрнига эга бўлган. Шунингдек, йирик ташкилотларнинг дам олиш зоналари ташкил этилиб, у ерда ташкилот ходимлари дам олишар эди. Санаторияларда дам олиш, фақат йирик амалдорлар учун эди. Буйруқбозлик тизими таъсири остида, барча совет республикаларидаги каби, Ўзбекистонда ҳам туристлар жамияти, пролетар туризми жамияти, "Совет туристлари" жамиятлари ташкил этилган. Совет иттифоқи ташкил этилган кундан бошлаб, мактаб ўқувчиларидан тортиб, бутун меҳнатга лаёқатли аҳоли 1-3 ойгача қишлоқ хўжалик маҳсулотларини йиғиштиришга жалб этилар эди, буни қишлоқ туризмнинг бир кўриниши сифатида қараларди. Бу тадбирга ҳатто ҳарбийлар ҳам жалб этилиб, кечалари турли кўнгилочар тадбирлар ўтказиларди: гулхан атрофида рақслар, кўшиқлар, ўйинлар ва ҳақозо.

Ўзбекистон Республикаси 1991 йилдан мустақил давлат сифатида туризм хизматларини кўрсатишга жиддий эътибор қарата бошлади. Ҳар бир туман ва қишлоқларда тарихий ва маданий мерос объектлари, архитектура ёдгорликлари, муқаддас қадамжо объектларида реконструкция ва тиклаш ишлари олиб борилди. Ўзбекистон Республикасида 2021 йил 1-январь ҳолатига кўра моддий маданий мерос объектлари сони 8208 тани ташкил этган, шу жумладан Жиззах вилоятида 427 та, шундан фақат 50 таси сайёҳларга хизмат қилмоқда.

Ўзбекистонда қишлоқ туризмни қуйидаги моделлар асосида ташкил этилмоқда:

- Қишлоқ жойларида туристик хизматлар кўрсатувчи фирмалар, Европа аналоглари бўйича фаолият юритаяпти;

- мавжуд деҳқон-фермер хўжаликларида ва шахсий ёрдамчи хўжаликларда меҳмон уйлари ташкил этиш;

- қишлоқ туристлари учун меҳмон уйлари ёки меҳмонхона мажмуаларини ташкил этиш (бу ерда, туризм қишлоқлари ҳақида гап юритилмоқда).

Қишлоқ туризмни ташкил этишнинг оммалашган тури – бу мавжуд деҳқон-фермер хўжаликларида ва шахсий ёрдамчи хўжаликларда меҳмон уйлари ташкил этиш бўлиб қолмоқда, натижада қишлоқ туризми давлат ва маҳаллий органларнинг кўллаб-қувватлашларисиз, тадбиркорларнинг ўз маблағлари ҳисобига ривожланмоқда.

MANAGEMENT MECHANISMS OF SECONDARY EDUCATION INSTITUTIONS

Fayzullaeva M.A.

Chirchik State Pedagogical Institute

The Law of the Republic of Uzbekistan "Ta'lim to'g'risida" and the President of the Republic of Uzbekistan "Oliy ta'lim tizimini yanada rivojlantirish chora-tadbirlari to'g'risida"

dated April 20, 2017 No. PQ-2909 [1] to raise the quality of education to a high level in accordance with the requirements of the reforms being carried out in the social and economic spheres based on the requirements of the decision, as well as to further improve the control of the quality of education in the continuous education system, to control the quality of personnel training and the objective assessment of the effectiveness of the educational process In order to implement the state policy in the field of education, the decision of the Cabinet of Ministers of the Republic of Uzbekistan No. 515 of July 18, 2017 "O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasi huzuridagi ta'lim sifatini nazorat qilish Davlat inspeksiyasi faoliyatini tashkil etish to'g'risida" was adopted. [2]

Under the leadership of the President of the Republic of Uzbekistan, Shavkat Mirziyoev, on August 2, 2017 [3], "Step-by-step integration between general education schools and secondary special vocational education institutions To ensure the implementation of the tasks set in the meeting "On the introduction of 11-year compulsory secondary education" and to improve the professional knowledge of science teachers who teach in the 10-11 grades of secondary schools starting from the 2017-2018 academic year. Comprehensive measures are being implemented by the Ministry of Public Education in the direction of the organization of renewal and deepening, as well as the introduction of the system of continuous professional development based on the establishment of a Methodist teacher's school.

The general management of the education system is carried out by the Cabinet of Ministers. The Ministry of Public Education is responsible for the activities of pre-school, out-of-school institutions and general education schools.

The Ministry of Higher and Secondary Special Education is the state management body in charge of higher and secondary special vocational education in the republic. The Ministry reports on its activities to the Cabinet of Ministers of the Republic of Uzbekistan. The system of the ministry includes the center of secondary special and vocational education, the center of higher and secondary special education, the center of development of vocational education and departmental higher educational institutions. [4]

The main function of the heads of secondary educational institutions is to find a positive solution to management issues in order to achieve the goals set for the educational institution, to ensure the vital activity of the educational institution, and to solve it.

It should be noted that management activities or voluntary activities are analyzed in terms of human-human relations, as well as human relations with the external environment, in the form of educational relations, i.e., interactions in the realization of the intended goal based on the requirements of the individual's needs. and studied. The purpose of the activity is objective, determined by the person in its place, and it is the main component of the person's activity. Also, the activity determines the reasons that make the subject act in a certain way, and it expresses the activity and purpose of a specific person.[5]

It is known that management activities are carried out by subjects in the process of performing functions in the direction of their position. Management activity is a predetermined set of behaviors, as well as stages of the management process, the structure of goal-oriented activities of the heads of secondary educational institutions is determined by management subjects. [6]

Therefore, management has its own characteristics, which are determined by the consistency of actions in achieving the goal. These aspects are not determined by the goal itself, but are manifested through the conditions for achieving the goal. That is, although the set goal does not change over time, the conditions and the structure of actions at the set time change.

Voluntary innovative activity in the direction of organizing the educational process and improving its content requires a certain consistency of management activities of the heads of secondary educational institutions. When planning the implementation of management functions in secondary educational institutions, first of all, the purpose of management, the

essence and tasks of management functions are taken into account. In order to achieve the general goals, the consistency of the tasks that make up the system of implementation of these functions is determined, and the management methods used in the performance of these tasks are selected, and management activities are carried out based on the principles and laws of management organization. Objective management activities exist only in the form of a complete set of goal-oriented actions or a chain of actions.

Heads of secondary educational institutions during their management activities monitor the activities of the educational institutions they lead, the conditions of the educational process, the attitudes of employees to their tasks, mutual relations, i.e. sufficient information about the relationship between students and teachers, as well as the scope and efficiency of the work carried out to achieve the common goal, the interest of students, the expansion of the world view, as well as the quality of the organized educational processes they should collect the necessary information in order to have information.

The analysis of the collected reliable information and the study of the general situation serve to change and improve management activities, that is, to determine strategies for increasing the efficiency of the activities of secondary educational institutions. Based on the information, the leaders of secondary educational institutions have the opportunity to analyze the effectiveness of their activities, and based on this, the directions for its improvement and the tasks that need to be implemented to improve the institution's activities are determined. The distribution of assigned tasks is carried out according to the knowledge, skills and qualifications of teachers, as well as their professional experience, i.e., in necessary cases, highly qualified specialists (pedagogues and psychologists) to develop the activities of institutions and the educational process. is involved, on this basis, the activities of team members are coordinated. Based on the results of the work carried out in these processes and the collected data, the possibilities of development of secondary educational institutions are determined, and decisions are made regarding the implementation of the specified tasks. [7]

In conclusion, it can be said that the education of the citizens of our country is guaranteed by the Constitution of the Republic of Uzbekistan. Education plays an important role in the education of the youth of the Republic of Uzbekistan. As the homeland begins at the threshold, the education of students begins at the family. So, each of us is responsible for our future generation to grow up mature, healthy, educated, loyal to their country.

REFERENCES:

1. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining «Oliy ta'lim tizimini yanada rivojlantirish chora-tadbirlari to'g'risida»gi PQ-2909-son qarori 2017-yil 20-aprel
2. O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining "O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasi huzuridagi ta'lim sifatini nazorat qilish Davlat inspeksiyasi faoliyatini tashkil etish to'g'risida"gi 515-sonli qarori.2017-yil 18-iyul
3. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Mirziyoev Shavkat Miromonovich Erkin va farovon, demokratik O'zbekiston davlatini birgalikda barpo etamiz.Toshkent." O'zbekiston" 2017
4. Ganiev E., Eshonkulov X. Математическое моделирование, размещение и совершенствование региональных и профессиональных учреждений, на основе многоступенчатой системы. // Umumiy o'rta ta'lim sifat va samaradorligini oshirishning nazariy-amaliy muammolari. – Samarqand, 2008, 27-28 iyun'. 2-qism. – B.158-159.
5. Ganiev E., Eshonkulov X. О модели расчета планирования пракононости педагогических кадров. // Innovatsiya – 99. Xalqaro ilmiy-amaliy anjuman. – Termiz: TerDU, 1999. – B.330-331.

6. G'aniev E., Eshonqulov H.. Umumiy o'rta ta'lim muassasalari boshqaruv ini takomillashtirishning ayrim masalalari. Uslubiy qo'llanma. – «Fan va texnologiya», Toshkent, 2009. – 84

7. Fayzullaeva, M. (2022). IMPORTANCE OF EDUCATION QUALITY MANAGEMENT. Theoretical aspects in the formation of pedagogical sciences, 1(1), 68-71.

АҲОЛИГА ТИББИЙ ХИЗМАТ КЎРСАТИШДАН ОЛИНГАН ДАРОМАД ВА ХАРАЖАТЛАРНИ ИМИТАЦИОН МОДЕЛИ

Қодиров Ф.Э.

ТАТУ Қарши филиали

Кириш. Мамлакатимизда аҳоли саломатлиги ижтимоий-иқтисодий ривожланиш даражасининг энг муҳим омилларидан ва жамиятнинг меҳнат унумдорлигининг ажралмас элементларидан биридир. Технологик тараққиёт тиббиётдаги оғриқли масалаларни ҳал қилаётган бўлса-да, кўплаб давлатларда носоғлом яшаш тарзи миллионлаб одамлар ҳаётини қийинлаштирмоқда. Шунинг оптимал ечимлардан бири, тиббий хизмат кўрсатишни эконометрик моделлаштиришдир.

Халқаро амалиётда тиббий суғуртани такомиллаштириш бўйича кенг қамровли илмий тадқиқотлар амалга оширилган. Натижада, «ривожланган 33 та давлатдан 32 тасида умумий мажбурий тиббий суғурта тизими жорий қилинган бўлиб, уларда мажбурий тиббий суғуртадан бирини қўллаш» белгиланган. Жаҳон соғлиқни сақлаш ташкилотининг маълумотиغا кўра, дунё аҳолисининг деярли ярми энг керакли тиббий хизматлар билан тўлиқ қамраб олинмаган. «930 миллиондан ортиқ аҳоли ёхуд дунё аҳолисининг 12 фоизи даромадларининг камида 10 фоизини соғлиқни сақлаш харажатларига сарфлашади».

Мамлакатимизда соғлиқни сақлаш тизими олдида, соғлиқни сақлаш ташкилотларининг ривож ва тиббий хизмат сифати яхши ташкил этиш учун, тиббиёт муассасалари олдида янги вазибалар қуйилган. Тиббий хизматларни ривожлантиришнинг самарали иқтисодий математик моделлари ва воситаларини ишлаб чиқиш ҳозирги куннинг долзарб масалаларидан бири ҳисобланади.

Erlangga, D., Suhrcke, M., Ali, S., & Bloor, K. Кам ва ўрта даромадли мамлакатларда тиббий хизматдан фойдаланиш, молиявий ҳимоя ва соғлиқни сақлаш ҳолатига давлат тиббий суғуртасининг таъсирини тизимли таҳлил қилган[3]. Woolhandler, S., & Himmelstein, D. U. COVID-19 ва соғлиқ суғуртасининг йўқлиги. Ички касалликлар йилномаларини ишлаб чиқди[4]. Xie, Y., Valdimarsdóttir, U. A., Wang, C., Zhong, X., Gou, Q., Zheng, H., Lu, D. Кўкрак беши саратони билан оғриган беморларда соғлиқни сақлаш суғуртаси ва саратонга хос ўлим хавфини олдини олиш бўйича тадқиқотлар олиб боришган.

Сиёсат тадбиркорлари кенг тизим ўзгаришининг катализаторлари сифатида: Ҳиндистонда ижтимоий тиббий суғуртани қабул қилиш иши. Kullberg, L., Blomqvist, P., & Winblad, U. Соғломлар учун тиббий суғурта? - Швецияда ихтиёрий тиббий суғурта. Соғлиқни сақлаш сиёсатини олиб боришган. Фалокатли тиббий суғуртанинг уй хўжаликларининг ҳалокатли соғлиқни сақлаш харажатларига таъсирини аниқлади.[5]

Лекин Киселева И.А соғлиқни сақлашни молиялаштиришнинг ўзига хос хусусиятларига, тиббий ташкилотларнинг молиявий ресурсларини яхлит корпоратив тузилмалар ва кичик бизнес субъектлари сифатида хизмат кўрсатиш жараёнларини математик моделлаштиришга етарлича эътибор бермади.

Салимов Ш.Б.	КИЧИК БИЗНЕСДА ИННОВАЦИОН ФАОЛИЯТНИ МОЛИЯЛАШТИРИШДА ВЕНЧУР КАПИТАЛИДАН ФОЙДАЛАНИШ	866
Бабаев Б.Б.	ИНВЕСТИЦИЯ ФОНДЛАРИНИНГ РИВОЖЛАНИШ ГЕНЕЗИСИ	868
Хашимов А.О.	КОРХОНАЛАР ФАОЛИЯТИНИ ФОЙДА СОЛИҒИГА ТОРТИШНИ ТАКОМИЛЛАШТИРИШ	871
Djuxanova N.H., Tohirova M.Z	BOZOR IQTISODIYOTIDA ISTE'MOLCHILAR PSIXOLOGIYASI VA XULOQ-ATVORINING ANAMIYATI	874
Абдулазизова У.	ПОЛИТИКА КОНКУРЕНЦИИ И АНТИМОНОПОЛЬНОГО РЕГУЛИРОВАНИЯ НА РЫНКАХ ФИНАНСОВЫХ УСЛУГ	877
Xikmatova N.	O'ZBEKISTONDA SUN'IY INTELLEKT VA RAQAMLI IQTISODIYOTNING O'RNI	881
Узакова В.С	РОЛЬ ВЫСШЕГО ОБРАЗОВАНИЯ В ПОДГОТОВКЕ КОНКУРЕНТОСПОСОБНЫХ КАДРОВ	883
Karimova I.	O'ZBEKISTON RESPUBLIKASIDA OLIY TA'LIM SIFATINI OSHIRISH VA TA'LIM SIFATINI OSHIRISHDA HORIJY TAJRIBALARDAN FOYDALANISH	885
Сайфуллаев М.С.	МОЛИЯВИЙ ҲИСОБНИНГ ХАЛҚАРО СТАНДАРТЛАРИ АСОСИДА АКТИВЛАР ҚАДРСИЗЛАНИШИ ҲИСОБИНИ ЮРИТИШНИНГ МАҚСАД ВА ВАЗИФАЛАРИ	887
Бойқобилова И.Ж.	РАҚАМЛИ ИҚТИСОДИЁТ ШАРОИТИДА БУХГАЛТЕРИЯ ҲИСОБИ, ҲИСОБОТ ВА АУДИТИНИ ХАЛҚАРО СТАНДАРТЛАР АСОСИДА ТАШКИЛ ҚИЛИШНИНГ ДОЛЗАРБ МАСАЛАЛАРИ	890
Fayzulloyev M.S.	O'ZBEKISTON RESPUBLIKASIDA SOLIQ AUDITINI O'TKAZISH TARTIB NAMDA ULARNI QO'LLASH USULLARI	892
Музаффаров Д.Ш.	ЙИРИК СОЛИҚ ТЎЛОВЧИЛАРМАЪМУРЧИЛИГИДА СОЛИҚ НАЗОРАТИ ТАЪМИНЛАНИШИНИ ТАКОМИЛАШТИРИШ МАСАЛАЛАРИ	894
Muxtarov Sh	OLIY TA'LIM TIZIMINI STRATEGIK BOSHQARISHNING NAZARIY ASOSLARI	896
Мухторов Ш.Қ.	ОЛИЙ ТАЪЛИМ ТИЗИМИНИ СТРАТЕГИК БОШҚАРИШДАГИ ХОРИЖИЙ ТАЖРИБАЛАР ВА УЛАРДАН МАҲАЛЛИЙ ДАРАЖАЛАРДА ФОЙДАЛАНИШ ЙЎЛЛАРИ	898
Нормуродов С.Н.	ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИГИНИ РИВОЖЛАНТИРИШДА КАДРЛАР ТАЙЁРЛАШНИНГ ИЛМИЙ АСОСЛАРИ	902
Эшпулатова З	ДАРОМАДЛАР ҲИСОБИ ВА ҲИСОБОТИНИНГ ҲОЛАТИ ҲАМДА ТАКОМИЛЛАШТИРИШНИНГ АСОСИЙ ЙЎНАЛИШЛАРИ	904
Эшпулатова З	ДАРОМАДЛАР ҲИСОБИ ВА ХАЛҚАРО ТАЖРИБА	911
Ишанкулова Ф.А.	ТАЪЛИМ ХИЗМАТЛАРИНИ ШАКЛЛАНТИРИШНИНГ ЎЗИГА ХОС ЖИҲАТЛАРИ	914
Азизтоева Ф.А	ТУРИЗМ ХИЗМАТЛАРИНИ КЎРСАТИШНИ ТАШКИЛ ЕТИШНИНГ ХУСУСИЯТЛАРИ	917
Fayzullaeva M.A.	MANAGEMENT MECHANISMS OF SECONDARY EDUCATION INSTITUTIONS	919
Қодиров Ф.Э.	АҲОЛИГА ТИББИЙ ХИЗМАТ КЎРСАТИШДАН ОЛИНГАН ДАРОМАД ВА ХАРАЖАТЛАРНИ ИМИТАЦИОН МОДЕЛИ	922
Turapov U.U.	INFORMATIVE AND INFORMATIVE SETTING OF INPUT AND OUTPUT PARAMETERS OF THE Object DETERMINATION CRITERIA	926
Nuritdinova G.B., Narzullayeva G.S	JAMIYATNING MOLIVAVIY SAVODXONLIGINI OSHIRISH MAMLAKATNI IQTISODIY BARQARORLIGINI OSHIRISHDIR	930
Ҳакимов Н.Н.	ДАВЛАТ МОЛИЯВИЙ НАЗОРАТИНИ АМАЛГА ОШИРИШНИНГ ТАШКИЛИЙ-УСЛУБИЙ МАСАЛАЛАРИ	932

"MOLIYA BOZORINI RIVOJLANTIRISHNING USTUVOR
YO'NALISHLARI, ZAMONAVIY TENDENSIYALARI VA
ISTIQBOLLARI"

mavzusidagi
Respublika ilmiy-amaliy konferensiyasi

Mas'ul muharrir: i.f.d., prof. M.B.Kalonov

Kompyuterda sahifalovchi S.M.Kamilova

Bosishga ruxsat etildi 21.11.2022 y. Qog'oz bichimi 60x80 1/16.
Shartli bosma tabog'i 27,4 b.t. Adadi 100 nusxa. Buyurtma 100003,
Toshkent sh., Islom Karimov ko'chasi, 49-uy Iqtisodiyot nashriyoti DUK
matbaa bo'limida chop etildi
